

АНТИМОНОПОЛЬНИЙ КОМІТЕТ УКРАЇНИ
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКЕ ОБЛАСНЕ ТЕРИТОРІАЛЬНЕ ВІДДІЛЕННЯ
РЕКОМЕНДАЦІЇ
АДМІНІСТРАТИВНОЇ КОЛЕГІЇ

24.03.2016

м. Івано-Франківськ

№ 01.1-07/14

ДП „Гринявське лісове господарство”
78715, Івано-Франківська обл.,
Верховинський район,
с. Устеріки

Про припинення дій, які містять ознаки порушення законодавства про захист економічної конкуренції

Адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України, розглянувши подання другого відділу досліджень і розслідувань від 22.03.2016 № 45 та додані до нього матеріали,

ВСТАНОВИЛА:

У ході виконання доручення Антимонопольного комітету України від 11.12.2015 № 8-01/10933 щодо розгляду звернення Асоціації деревообробних підприємств Прикарпаття стосовно зростання цін на необроблену деревину, виставлену на аукціон в I кварталі 2016 р., територіальним відділенням проведено дослідження на предмет дотримання ДП «Гринявське лісове господарство» вимог законодавства про захист економічної конкуренції.

Дослідженням встановлено.

Державне підприємство «Гринявське лісове господарство», 78715, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, с. Устеріки, ідентифікаційний код – 22186425 (далі – ДП «Гринявське лісове господарство», Підприємство) є юридичною особою, основні види економічної діяльності – надання послуг у лісовому господарстві, лісопильне та стругальне виробництво; просочування деревини, мисливство.

Підприємство є суб'єктом господарювання у розумінні абзацу 12 статті 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції».

ДП «Гринявське лісове господарство» реалізує необроблену деревину через аукціони.

Згідно з Положенням про організацію та проведення аукціонів з продажу необробленої деревини, яке зареєстровано в Міністерстві юстиції України 26.02.2007р. за №164/13431 не реалізована на товарних біржах

необроблена деревина реалізується підприємствами – постійними лісокористувачами по прямих договорах за цінами, не нижчими від тих, що склались на останньому аукціоні.

Хоча під час участі в аукціоні споживачі мають доступ до продукції всіх представлених лісгоспів, кожен покупець формує свої заявки таким чином, щоб максимально здешевити транспортні витрати (враховуючи віддалі поставок) та забезпечити необхідний асортимент і обсяг продукції для підтримання безперервного процесу виробництва, що підтверджується аналізом структури споживачів.

Аналіз структури споживачів необробленої деревини показує, що 80% їх виробничих потужностей розташовані в межах територій, де зосереджені лісосічні фонди постійних лісокористувачів, чим підтверджується прив'язка споживача до певних лісогосподарських підприємств, для забезпечення безперебійного постачання товару для переробки з найменшими витратами матеріальних, людських ресурсів, тощо.

Відповідно до дослідження, проведеного за Методикою визначення монопольного (домінуючого) становища суб'єктів господарювання на ринку, затвердженої розпорядженням Антимонопольного комітету України від 5 березня 2002 року № 49-р, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 1 квітня 2002 року № 317/6605, ДП «Гринявське лісове господарство» у складі чотирьох суб'єктів господарювання (ДП «Ворохтянське лісове господарство», ДП «Верховинське лісове господарство» та ДП «Кутське лісове господарство»), протягом 2015 р. - січня 2016 р. мало ознаки суб'єкта господарювання, що займає монопольне (домінуюче) становище на ринку необробленої деревини у межах Верховинського, Косівського районів та частини території Яремчанської міської ради з часткою понад 70 відсотків.

Основними джерелами власних доходів Підприємства є надходження від реалізації заготовленої деревини від рубок головного користування та рубок, пов'язаних з веденням лісового господарства.

Ціни на роботи, послуги, товари Підприємством встановлюються самостійно.

Динаміка початкових цін на деревину, яка реалізовувалась Підприємством через аукціони показує зростання їх у IV кварталі 2015 р., у порівнянні з початковими цінами виставленої необробленої деревини на III кв. 2015 р. від 9 до 17 відсотків, в залежності від асортименту, породи, сорту лісопродукції.

На вимогу територіального відділення від 24.12.2015 № 04-07/555 щодо надання пояснень стосовно підвищення ціни необробленої деревини ДП «Гринявське лісове господарство» надало розрахунки собівартості та обґрунтованості такого зростання.

Формування повної виробничої собівартості заготівлі лісопродукції здійснюється Підприємством з урахуванням Методичних рекомендацій з формування собівартості (робіт, послуг) на підприємствах, що належать до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів України, затвердженого наказом Агентства лісових ресурсів України від 14.05.2013

№124 (надалі – Методичні рекомендації).

Відповідно до Методичних рекомендацій, фактична собівартість лісопродукції калькулюється з розрахунку на знеособлений кубічний метр деревини, без диференціації по сортиментах, породах, сортах і розмірах. За еталон приймається пиловник 2 сорту діаметром 20-24 см. По решті сортиментів лісопродукції, у відповідності з їх якісною оцінкою, встановлюються коефіцієнти відносно еталона-одиниці.

Аналізом планових калькуляцій собівартості еталону встановлено, що причинами зростання відпускних цін на необроблену деревину у IV кварталі 2015 року є зростання виробничої собівартості на 9,5 відсотки у порівнянні з III кварталом 2015 року, тоді як у порівнянні з фактичними витратами зростання складало лише 1,8 відсотки. Фактичні витрати по статті «Паливо та енергія на технологічні цілі» за 9 місяців 2015 року є нижчими на 18 відсотків ніж планові на IV квартал цього року, по статті «Сировина і матеріали» на 32 відсотки.

Проаналізувавши основні показники діяльності ДП «Гринявський лісгосп» за 2015 рік, можна зробити висновок, що обсяги заготівлі деревини та обсяги реалізованої продукції щокварталу зростають. При цьому, знизилась витрати на ведення лісового господарства у IV кварталі на 13 % у порівнянні з III кварталом.

Для формування економічно обґрунтованих вільних цін на лісопродукцію на Підприємстві складається одна базова планово-розрахункова калькуляція собівартості еталона-пиловника хвойного 2 сорту діаметром 20-25 см. (знеособленого кубометра). Розрахунок калькуляцій по кожному сортименту з врахуванням коефіцієнтів не дає змоги визначити конкретні витрати на виробництво тої чи іншої продукції. В результаті таких розрахунків виходить, що обраховані витрати по статтях калькуляцій дуже відрізняються від фактичних витрат на 1 кубометр, а рентабельність по всіх сортиментах однакова незалежно чи то пиловник чи дрова. В дійсності це не так, чим вища ціна продукції від базової (еталона) тим буде більша рентабельність, а чим нижча ціна то і рентабельність менша.

Оскільки, встановлені Підприємством ціни на необроблену деревину є початковими та передбачають їх підвищення кроками на аукціонах, то можна прогнозувати, що остаточна ціна буде ще вищою.

Слід зазначити, що згідно офіційних даних Головного управління статистики в Івано-Франківській області, індекс споживчих цін на товари і послуги у липні 2015 року становив 99,3 %, серпні 2015 року 99,5 %, а у жовтні - 98,0 % до попереднього місяця. В цей же час, на паливо та мастила починаючи з липня 2015 року в області спостерігається зниження цін.

Інформація щодо індексу споживчих цін на товари і послуги та паливо і мастила у червні – грудні 2015 р. наведено в таблиці 1.

Таблиця 1

Індекс споживчих цін	Червень	Липень	Серпень	Вересень	Жовтень	Листопад	Грудень
Товари і послуги	100,3	99,3	99,5	101,7	98	101,3	100,7
Паливо та мастила	100,2	99,6	98,4	96,8	98,1	100	99,4

Оскільки Підприємством калькуляція собівартості заготівлі лісопродукції здійснюється поквартально з наростаючими показниками, територіальним відділенням здійснено порівняльний аналіз фактичних витрат собівартості заготівлі лісопродукції у IV кварталі 2015 р. у порівнянні з III кварталом 2015 р. згідно якого фактично відбулося зниження вартості заготівлі лісопродукції на 3,4 %, тоді як у планових закладено зростання на 9,9 %.

Аналіз фактичної калькуляції лісопродукції за IV квартал 2015 р. у порівнянні з плановою показує, що вартісна величина статей витрат, що займають найбільшу питому вагу в собівартості, є нижчими, ніж у плановій калькуляції, а саме:

- фактична вартість в оптових цінах є нижчою у порівнянні з запланованою на 61,00 грн. на 1 куб. м. або на 11 %;
- стаття витрат «Сировина і матеріали» - на 34,7 %;
- стаття витрат «Заробітна плата» - на 35,9 %;
- стаття витрат «Загальновиробничі витрати» - на 3,2 %.

Зазначені висновки свідчать про те, що ДП «Гринявське лісове господарство» користуючись своєю ринковою владою та відсутністю значної конкуренції на ринку, розрахувало собівартість еталону за цінами, що не відповідають економічно-обґрунтованим, закладаючи витрати, що не відповідали фактичним.

За умов значної конкуренції на ринку реалізації необробленої деревини відбувалося б змагання між суб'єктами господарювання з метою здобуття, завдяки власним досягненням, переваг над іншими суб'єктами господарювання, що є змістом поняття конкуренції згідно зі статтею 1 Закону України «Про захист економічної конкуренції». Підприємство, в умовах значної конкуренції на ринку, було б вимушене застосовувати економічно обґрунтовані тарифи на свої послуги для утримання своєї позиції на ринку.

Пунктом першим частини другої статті 13 закону України «Про захист економічної конкуренції» передбачено, що встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку є зловживанням суб'єктом господарювання монопольним (домінуючим) становищем на ринку, та згідно з статтею 50 цього Закону кваліфікується як порушення законодавства про захист економічної конкуренції.

Таким чином, дії ДП «Гринявське лісове господарство», які полягають у встановленні в IV кварталі 2015 року економічно необґрунтованих оптово-відпускних цін на лісопродукцію, містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції», у вигляді зловживання монопольним (домінуючим) становищем на ринку необробленої деревини, шляхом встановлення таких цін реалізації товару, які неможливо було б встановити за умов існування значної конкуренції на ринку.

Враховуючи наведене та керуючись п.10 ст.14 Закону України „Про Антимонопольний комітет”, ст.46 Закону України „Про захист економічної

конкуренції”, п.3 Положення про територіальне відділення Антимонопольного комітету України, затвердженого розпорядженням Антимонопольного комітету України від 23.02.2001 №32-р та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30.03.2001 за № 291/5482, зі змінами, адміністративна колегія Івано-Франківського обласного територіального відділення Антимонопольного комітету України

РЕКОМЕНДУЄ:

державному підприємству ДП «Гринявське лісове господарство», 78715, Івано-Франківська обл., Верховинський р-н, с. Устеріки, ідентифікаційний код – 22186425, припинити дії, які містять ознаки порушення, передбаченого пунктом 1 частини другої статті 13 Закону України «Про захист економічної конкуренції» шляхом приведення оптово-відпускних цін на лісопродукцію до економічно обґрунтованого рівня.

Про результати розгляду цих рекомендацій просимо повідомити Івано-Франківське обласне територіальне відділення Антимонопольного комітету (вул. Незалежності, 6, м. Івано-Франківськ, Головоштамт, а/с 22, 76000) України у **десятиденний строк** з дня їхнього отримання.

За умови виконання положень рекомендацій та вжиття відповідних заходів для усунення причин виникнення цих порушень, провадження у справі про порушення законодавства про захист економічної конкуренції розпочинатися не буде.

Голова адміністративної колегії,
голова відділення

Т. Савчин

Члени колегії:

В.Шевчук

В. Тимків

Ю. Вітрак

А.Мажак

Н. Борищак